

Barraca 7 de Les Serres

Rellinars

Ubicació

Comarca: Vallès Occidental
Lloc/Adreça: Les Serres
Alçada: 344

Coordenades:

Latitud: 41.63242
Longitud: 1.89191
UTM Est (X): 407704
UTM Nord (Y): 4609559

Classificació

Número de fitxa 08179 - 186
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Contemporani Popular Modern
Segle XVIII-XX

Estat de conservació Regular

Notes de conservació: L'estabilitat general de la barraca comença a perillar degut al creixement d'un gran cirerer d'arboç que arrelat pel darrera mateix de la corona posterior, recolza les branques al damunt de la coberta. Un dels tinells té la llosa superior partida i l'altre presenta un inici d'enderroc de la pedra del fons.

Protecció Legal

Observacions protecció: Decret 27/2011 del Consell Comarcal del vallès Occidental

Accés Difícil

Ús actual: Sense ús

Titularitat Privada

Titular: 08178A008000250000OG

Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch

Data de registre de la fitxa: ds., 04/05/2019 - 02:00

Descripció

Barraca de pedra seca situada en el paratge de Les Serres, en el vessant hidrogràfic dret del torrent del Robert, que fa divisòria amb el terme de Castellbell i el Vilar. L'accés es fa des de la carretera B122, un cop deixat enrere el molí Mansuet, en el punt quilomètric 19,300. En aquest punt, a mà esquerra hi ha un camí de terra que porta a Cal Bessó i continua pujant fins arribar a l'antic mas de Les Comes, avui abandonat. Des d'aquí s'ha de continuar per la pista passant pel davant de Cal Robert fins a trobar una esplanada, amb un roc al bell mig del camí i d'on surt un corriol a mà esquerra. La barraca està situada uns dos-cents metres més endavant a mà dreta. S'ha de pujar pel dret entremig de la brolla de romaní.

Es tracta d'una construcció adossada al marge per la seva part posterior. És de planta circular d'1,50 m de diàmetre interior. La pedra emprada és del tipus calcari. La porta, orientada al sud-oest, té els brancals rectes amb marxapeus. Mesura 1,17 m d'alçada per una amplada que oscil·la entre els 0,60 i els 0,50 m amb una sola llinda plana que presenta una esquadra important. A l'exterior, per sobre de la llinda hi ha una lleixa. El gruix de murs és de 0,50 m. A l'interior no té espitlleres però sí dos cocons o tinells. El primer d'ells està situat a mà dreta, mesura 0,30 m de costat per 0,35 m de fons (la llosa superior que coincideix amb l'aixecament de la volta està partida per la meitat). El segon situat a mà esquerra mesura 0,30 m d'amplada per 0,35 m d'alçada per 0,45 m de fons. La coberta està feta per superposició de filades amb caramull. A l'exterior ha perdut tota el recobriment de terra i pedruscall amb substrat herbaci. L'interior mesura dos metres d'alçada fins el caramull mentre que l'alçada del voladís (mesures preses davant de la porta) és d'1,80 m.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra de construccions de pedra seca, amb el codi número 8082.

Segons informació oral proporcionada per Carles Cornadó, aquest paratge havia estat propietat del mas de Les Ferreres.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llandes o escaires. A Rellinars aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en tines.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra

construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- PLANS MAESTRA, Jaume (2009). Arquitectura tradicional rural en pedra seca a la comarca del Bages. Ajuntament de Bellpuig i Publicacions d l'Abadia de Montserrat.
- RECULL HISTÒRIC DE MURA (2017). Pedra seca, pedra viva. Patrimoni vitícola i desenvolupament econòmic. Ponències i comunicacions de la IX Trobada d'Estudis per a la preservació del patrimoni de la pedra seca als Països Catalans.
- RIPOLL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.

